

BONES PRÀCTIQUES RSE

Gutmar SA Mecànica de Precisió

Sector d'activitat:

Fabricació mecànica sectors aeronàutic, espacial i biomèdic.

Activitat de l'empresa:

Disseny, fabricació i muntatge de conjunts mecànics.

Localitat:

L'Hospitalet de Llobregat (Barcelonès)

Plantilla:

60 (2006)

Facturació anual:

5 M€ (2006)

Pàgina web:

www.gutmar.com

Promotors de l'experiència:

Joan Martorell,
president executiu
comercial@gutmar.com

“L'actiu més important de Gutmar són les persones. Per això tenim cura de la seva formació tècnica i humana”

Descripció de l'empresa

Gutmar s'ha especialitzat en el mecanitzat de peces, així com en el muntatge de subconjunts d'alt nivell tecnològic i precisió. Ofereixen un servei integral que abasta des de la investigació i el desenvolupament del producte, la mecanització, els tractaments tèrmics i superficials, la pintura, fins el muntatge i el servei de postvenda.

Gutmar va néixer l'any 1951 de la mà de dos mestres industrials de l'antiga casa Elizalde, Gutiérrez i Martorell, cognoms d'on prové el nom de l'empresa. Quan Elizalde va marxar a Andalusia i Madrid, Gutmar s'estableix com un petit taller especialitzat en la mecanització de peces. Una crisi greu causada per una dependència excessiva d'un client que va fer fallida els va portar a haver d'afrontar una major diversificació.

Amb l'arribada de la segona generació, formats com a enginyers, s'obren a sectors estratègics com l'aeronàutic, l'espacial o el biomèdic. Davant la situació crítica, van superar l'amenaça del tancament i van mirar de refluotar l'empresa, oferint un servei més integral. A més de la producció, també oferien muntatge, consultoria, formació als proveïdors...

Des de 1976 estan homologats per les principals empreses aeronàutiques europees. El 1996 superà amb èxit l'auditoria de qualitat segons els requeriments de la norma Aéro RG-00084 i passà a ser proveïdor de AEROSPATIALE i EUROCOPTER. Fabriquen per al Ministeri de Defensa sota patent pròpia la suspensió hidroneumàtica del tot terreny BMR des del 1995.

Data o període de l'experiència

L'experiència descrita s'inicia fa 15 anys, tot i que l'empresa sempre ha intentat tenir en el comportament ètic un element central del seu estil directiu i model d'empresa.

Objectius

Disposar d'una plantilla molt compromesa, motivada i fidelitzada amb el projecte, facilitant la formació tècnica i humana de les persones joves de programes de transició al treball i desenvolupant totes les seves capacitats.

Ambit Ressort

Qualitat de les condicions laborals

“L’actiu més important de Gutmar són les persones. Per això tenim cura de la seva formació tècnica i humana, i del seu progrés dins l’empresa, desenvolupant totes les seves capacitats. A Gutmar volem que la gent s’hi jubili. Aquest és el secret del nostre èxit”

Descripció de l’experiència

“Formació professional per a l’èxit de l’empresa, amb un compromís social i ètic”

Motivacions

Valorant el que recordaven de l’antiga Elizalde, van crear una **escola d’aprenents**, amb la col·laboració del Departament d’Ensenyament de la Generalitat, i així podien motivar les persones joves en el projecte i alhora en els valors, i facilitaven que poguessin estudiar i treballar alhora.

Des de l’empresa troben a faltar una formació professional adreçada al sector, però de la necessitat en fan virtut, ja que han convertit la mateixa empresa en la millor escola.

Accions, fases del procés i participants

Escola taller des del 1992, en col·laboració amb PTT Nou Barris, Departament d’Ensenyament de la Generalitat de Catalunya: cursos d’ “Auxiliar de fabricació mecànica precisió” per introduir joves en l’ofici de la mecànica de precisió.

Des d’aleshores capaciten una mitjana d’unes quinze persones anuals. Normalment, 3 o 4 d’elles, les millors, s’incorporen a l’empresa i les altres entre les empreses proveïdores.

Col·laboren en la formació dels **Programes de Garantia Social**, i expressen que hi ha joves que no han sabut aprofitar els estudis i que dins l’empresa recuperen la il·lusió, no sols de treballar sinó d’aprendre. *Aquí veuen les eines, les comprenen, estan envoltats de companys/es que s’han integrat satisfactòriament a la vida laboral i al compromís amb una organització. En certa manera, veient aquest procés, tenim la sensació d’haver-los recuperat per a la societat.* Aquesta motivació la fan possible mitjançant la conciliació entre treball i estudis.

Aquesta aposta social els ha portat a tenir molts nois i noies de 16-20 anys i també cada cop més, persones immigrades

Col·laboracions

- Acolliment de joves en pràctiques del PTT des del curs 1989-90. Mitjana de dos joves anuals. En els darrers anys s’han prioritzat noies en un sector altament masculinitzat.
- Formació teòrico-pràctica a 165 joves de PTT. Des del 1991 al 2003 s’ha fet un mòdul de formació de 120 hores. Posteriorment, mòdul de 280 hores adreçat a 32 noies i 13 nois.
- Acollida de joves en pràctiques de formació professional reglada de centres públics i privats; accollida en pràctiques d’estudiants comunitaris que han finalitzat l’ESO i volen fer estudis tècnics

Altres accions

També tenen **acords amb l'UPC**, on ajuden a dirigir projectes de fi de carrera. Això els permet contactar amb professionals qualificats, alguns dels quals poden acabar a l'empresa. I en tot cas, s'enorgulleixen que totes les persones que han tingut algun contacte amb l'empresa n'acaben sent bones prescriptores. També acullen grups de visita per a conèixer la realitat empresarial.

Respecte al gènere també han fet una aposta a fons. Al 2003 van prendre part en una missió comercial al Quebec, on van poder tenir accés a experiències d'**integració de noies** en tallers mecànics. Els va interessar i van creure que podia suposar un pas més en el seu compromís amb la comunitat, donant lloc a una nova acció conjunta de l'empresa amb el Departament d'Ensenyament. Malgrat que tradicionalment els tallers no han estat un lloc de treball per a dones, el fet que els tallers actuals - i especialment els d'una empresa amb una acurada gestió de la qualitat - hagin evolucionat cap a sistemes de funcionament més tècnics i més nets d'entrada ja podia afavorir la integració de noies.

També acullen pràctiques d'**alumnes estrangers/es**, alhora que els d'aquí poden sortir a fora. Des de l'empresa, aquest esforç el consideren ben bé una obra social, però creuen que forma part de l'interès formatiu i el desenvolupament dels futurs treballadors i treballadores. També acullen delegacions de tècnics/ques de programes europeus.

Política ambiental, de qualitat i de prevenció de riscos

Expressen un compromís amb la qualitat, la seguretat i el medi, amb mesures de minimització de l'impacte ambiental. Consideren que la qualitat, la seguretat i el medi són factors imprescindibles per a la supervivència i expansió com a empresa. La seva filosofia està orientada tant a la prevenció dels defectes en els processos productius, com a la protecció del medi i a la seguretat de la plantilla, clientela i veïnat.

Han implantat les normes ISO 9001, 14001, 9100, OSHAS 18000 i també la UNE 81900 EX (elements d'un sistema de gestió de prevenció de riscos laborals). Sistema de Qualitat certificat segons norma AQAP-120. Des del 2003, disposen d'un **Sistema Integrat de Gestió**.

Tenen un Pla de Prevenció de Riscos Laborals i fan formació a totes les noves persones contractades, que a més dels aspectes de seguretat també inclou elements ètics.

Desenvolupament

Si el llibre verd de la Comissió Europea considera la inversió en I+D com una pràctica socialment responsable, aquesta empresa es pot emportar un gran reconeixement. A Gutmar són plenament conscients que el nostre país no pot competir en mà d'obra barata de manera que la seva aposta per l'I+D i

“Per a aquests/es joves la formació és un veritable factor de progrés”

les aliances estratègiques amb centres de coneixement formen part de la mateixa essència empresarial.

Entre les aliances més importants en aquest moment, destaquen Mier, empresa d'electrònica catalana amb qui desenvolupen un satèl·lit; Promaut, amb qui han creat un robot portàtil polivalent que pot desactivar explosius en espais reduïts; o CESA, amb qui fabriquen dos actuadors del tren d'aterratge del nou Airbus-400M.

Amb un pressupost de 5 M€ van dedicar més d'1'5 M€ en R+D, malgrat que el retorn de la inversió és molt lent.

D'altra banda, han aconseguit, junt amb altres empreses, i més recentment amb l'ajut de les diferents administracions, tornar a situar el sector aeronàutic en una posició creixent a Catalunya. Aquest havia estat un sector important però després de la Guerra Civil no va interessar potenciar-lo. Ara, amb una nova generació d'enginyers i enginyeres emprenedors/es està començant a canviar. Al 2000 es va crear Baie, una plataforma que uneix empreses, universitats i administracions al voltant de Barcelona i Catalunya, així com més recentment també el CTAE (Centre Tecnològic Aeronàutic i Espacial). En aquests sis anys el PIB que representa l'activitat aeronàutica a Catalunya ha passat del 0'5% al 5%.

I tota aquesta experiència els permet aportar coneixements i desenvolupar projectes en altres sectors d'alt valor afegit com el biomèdic.

Un exemple interessant en el qual estan treballant ara és el Projecte Rampe: Alternatives no contaminants als recubriments de superfícies aplicades als actuadors hidràulics. L'objectiu és substituir el cadmiat i cromat per HVOF o altres. Es fa des d'un consorci format per Inta, Gutmar, Tekniker, Sener, Cesa, ITP i Gamesa i un conveni col·laboració CDAL (UPC) – Gutmar.

Com afecta altres parts interessades, empreses proveïdores, etc.

Per a Gutmar, la fidelització de les empreses col·laboradores és central, tant pel compromís fonamental en la qualitat que tothom s'ha de fer seu com pel fet de participar en projectes a llarg termini. Si en el sector de l'automoció la producció d'un cotxe s'aguanta 4-5 anys, en el sector aeronàutic estem parlant de períodes de 20-25 anys per a un projecte, fet que comporta un model de partenariat client-proveïdor d'una profunditat molt diferent a la que es pugui donar en altres sectors.

Tot el coneixement es transmet als treballadors i treballadores, de manera que la seva continuïtat i implicació és fonamental en aquest model d'empresa. Aquesta lògica estratègica es tradueix en un **clima laboral i un estil directiu que facilita el compromís de tothom**. Aquest estil i fidelització forma part del sector i de tota la cadena de producció: les empreses clientes ho fan amb Gutmar i Gutmar ho fa amb les empreses proveïdores.

Aquesta voluntat es tradueix molt coherentment en estabilitat laboral, ja que la majoria de **la plantilla té contracte indefinit**. Únicament durant el primer any es fa un contracte temporal, i aprofiten perquè el nou treballador o la nova

“A Catalunya, com a país amb una xarxa industrial principalment formada per pimes, són imprescindibles les aliances estratègiques entre empreses, centres tecnològics, universitats i Administració per a guanyar dimensió i consolidar projectes de gran calatge”

- Premi de la Qualitat 2003 de la Generalitat de Catalunya.
- Premi Flyer 2005 millor empresa aeronàutica espanyola. Col·legi d'enginyers aeronàutics d'Espanya.
- Maig 2006: Premi a la Qualitat de la Formació en Centres de Treball a la millor trajectòria. Departament d'Ensenyament i Consell General de Cambres de Catalunya

Més informació:

BAIE *Barcelona Aeronàutica i de l'Espai* www.bcnaerospace.org

treballadora passi per diferents departaments de l'empresa, i tingui l'oportunitat d'aclimatar-s'hi. Sempre podria passar que amb algú no s'hi entenguin però no és habitual.

Visió i Vinculació estratègica

Gutmar ha definit sis valors corporatius, un dels quals precisament és l'Ètica empresarial. Els altres són Qualitat, Formació continuada, Respecte al medi ambient, Millora continua i Fidelitat de les empreses clientes.

Resultats obtinguts

Per a l'empresa:

Persones més implicades. No solament els calen treballadors i treballadores amb una formació tècnica. També volen persones formades en uns valors que facilitin el treball de l'empresa. Per a una empresa on la qualitat és tan fonamental, seria impensable que una persona pugui posar una peça dolenta a la pila de les bones. Amb aquest requeriment, de vegades no n'hi ha prou amb gent formada, cal gent compromesa amb l'empresa.

Per a les persones i la comunitat:

Dades d'inserció: al llarg dels anys, Gutmar ha contractat 36 joves (9 noies i 27 nois) que havien estat prèviament aollits en pràctiques. De la plantilla actual, 11 (4 noies i 7 nois) han estat joves del PTT formats a l'empresa, els quals s'han promocionat dins l'organització i han anat millorant la seva formació (2 estan cursant enginyeria tècnica; 3 un cicle formatiu de grau superior i 5 de grau mig, i una noia fa cursos de reciclatge professional).

Despeses

Mai han fet una anàlisi de costos de les seves accions en matèria de suport a les pràctiques perquè entenen que són part de l'estil i que formen part indissociable del model d'empresa.

Comunicació i èxits

Gutmar no fa memòria de sostenibilitat ni cap mena de comunicació de la seva Responsabilitat Social. El fet de concentrar-la en una dimensió molt interna fa que no en vegin una necessitat.

Han participat en jornades de difusió del PTT, fet que suposa una acció de col·laboració per tal de fer veure a altres empreses el valor de la col·laboració escola-territori i també destacar la col·laboració en jornades tècniques per afavorir el creixement del sector aeronàutic a Catalunya, explicar la seva política de formació i acostar als joves a la seva empresa fent xerrades a diferents IES i universitats. Han col·laborat també amb diferents publicacions del CIDEM per ajudar al teixit industrial català per seguir el seu model de sistemes Integrats de Gestió o el seu sistemes de producció.

Durant el 2006 han participat en el projecte Ressort, del qual en forma part l'Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat. En aquest projecte han emplenat una fitxa d'autoavaluació de la seva RSE.